

KLIIMAMINISTEERIUM

Kuido Kartau
Saare Wind Energy OÜ
kuido@swe.ee

Teie 22.05.2024

Meie 10.06.2024 nr 7-12/24/781-11

Saare Wind Energy meretuulepargi keskkonnamõju
hindamise aruande heakskiitmine

Austatud härra Kartau

Saare Wind Energy OÜ (edaspidi ka *arendaja*) esitas 22.05.2024 Kliimaministariumile heakskiitmiseks meretuulepargi keskkonnamõju hindamise (KMH) aruande¹.

Lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse² (KeHJS) 23.03.2014–30.06.2015 kehtinud redaktsiooni (RT I, 13.03.2014, 32) § 10 lõikest 1, lõike 3 punktidest 4–6, § 22 lõigetest 2 ja 3 ning 7 ja 8 kiidab Kliimaministarium eelnimetatud aruande heaks ning määrab järgmised keskkonnanõuded:

1. Kavandatava tegevuse elluviimisel tuleb arvestada KMH aruandes toodud keskkonnameetmeid, sealhulgas peatükis 7.2. toodud leevendusmeetmeid ja peatükis 7.4.1. toodud seiremeetmeid.

Otsuse põhjendused ja kaalutlused

1. Õiguslik alus ja pädevus

Kliimaministarium³ on KeHJS § 10 lõike 1⁴ alusel Saare Wind Energy OÜ meretuulepargi KMH järelevalvaja, kuna Vabariigi Valitsus on tegevusloa andja ning kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasnev oluline keskkonnamõju on piiriülene.

¹ Registreeritud Kliimaministariumi dokumendihaldussüsteemis 22.05.2024 nr 7-12/24/781-10. KMH aruanne on esitatud elektrooniliselt. Arendaja on selgitanud, et KMH aruande lisade 1–8 sisu ja koosseis pole varasemaga võrreldes muutunud, mistõttu palutakse lähtuda 21.03.2024 saadetud lisadest 1–8 (ajakohastatud lisa 9 on lisatud 22.05.2024 esitatud materjalile).

² Siin ja edaspidi viidatakse arendaja tegevusloa taotluse, milles nimetatud tegevusele algatati keskkonnamõju hindamine, esitamise ajal kehtinud KeHJS-i redaktsioonile (RT I, 13.03.2014, 32), kui ei ole täpsustatud, et viidatakse kehtivale KeHJS-le.

³ 01.07.2023 jõustunud Vabariigi Valitsuse seaduse muudatusega korraldati Keskkonnaministarium ümber Kliimaministariumiks.

⁴ KeHJS § 10 lõige 1: keskkonnamõju hindamise järelevalvaja on Keskkonnaministarium, kui Vabariigi Valitsus või Keskkonnaministarium on tegevusloa andja või kui tegevusega eeldatavalt kaasnev oluline keskkonnamõju võib olla riigipiiri ülene.

KMH aruande heakskiitmise või heakskiitmata jätmise üle otsustamiseks peab KMH järelevalvaja hindama aruande sisu ja KMH menetluse vastavust KeHJS-s sätestatud nõuetele. Anda tuleb üldine hinnang KMH aruande kvaliteedile ja menetluse õiguspärasusele.

Otsus KMH aruande heakskiitmise üle on tehtud tegevusloa taotluse esitamise ajal kehtinud KeHJS-i redaktsiooni alusel (RT I, 13.03.2014, 32), arvestades kehtiva KeHJS-i § 56 lõiget 12⁵.

Otsus KMH aruande heakskiitmise üle on tehtud KeHJS § 10 lõike 1, lõike 3 punktide 4–6, § 22 lõigete 2 ja 3 ning 7 ja 8 alusel.

2. Menetluse senine käik

09.04.2015 esitas Saare Wind Energy OÜ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile hoonestusloa taotluse avaliku veekogu koormamiseks tuuleelektrijaamaga. Taotluse kohaselt kavandatakse Saaremaa läänerannikust 10–27 km kaugusele 100 tuulikuga meretuuleparki koguvõimsusega 600 MW.

28.05.2020 algatas Vabariigi Valitsus korraldusega nr 183 „Hoonestusloa menetluse ja keskkonnamõju hindamise algatamine“⁶ hoonestusloa menetluse Saare Wind Energy OÜ esitatud taotluse alusel kavandatava meretuulepargi rajamiseks Saaremaa läänerannikule. KeHJS § 6 lõike 1 punktide 5 ja 17 alusel on kavandatav tegevus olulise keskkonnamõjuga. KeHJS § 11 lõike 11 järgi peatub kavandatava tegevuse KMH algatamise korral tegevusloa taotluse menetlus KMH aruande heakskiitmiseni. Hoonestusloa taotluses on otsustaja (tegevusloa andja) Vabariigi Valitsus, menetluse viib läbi Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA).

Kuna kavandatava tegevusega võib kaasneda oluline piiriülene keskkonnamõju, palus TTJA 05.06.2020 kirjaga nr 16-7/20-06558-004 Keskkonnaministeeriumil teavitada eeldatavalt mõjutatud riike. Keskkonnaministeerium teavitas 09.07.2020 kirjaga nr 7-12/20/2555-2 meretuulepargi KMH algatamisest Rootsit, Soomet, Lätit ning Leedut. Rootsi, Läti ja Leedu avaldasid soovi KMH menetluses osaleda, Soome ei soovinud osaleda. TTJA saatis 05.04.2021 kirjaga nr 16-7/20-06558-025 Keskkonnaministeeriumile arendaja tõlgitud meretuulepargi KMH programmi materjalid, mille Keskkonnaministeerium edastas 15.04.2021 kirjaga nr 7-12/20/2555-24 Rootsile, Lätile ning Leedule.

18.10.2021 kirjaga nr 7-12/20/2555-35 kiitis Keskkonnaministeerium kui KMH järelevalvaja heaks Saare Wind Energy OÜ meretuulepargi KMH programmi.

16.08.2023 esitas Saare Wind Energy OÜ meretuulepargi KMH aruande TTJA-le avaliku väljapaneku korraldamiseks. KMH aruande avalik väljapanek toimus 30.08.–29.09.2023. Täidetud on KeHJS § 18 lõike 7 nõue, mille kohaselt peab arendaja esitama otsustajale KMH aruande avalikuks väljapanekuks kahe aasta jooksul KMH programmi heakskiitmisest arvates.

23.08.2023 kirjaga nr 16-7/21-07967-010 saatis TTJA Kliimaministeeriumile arendaja tõlgitud meretuulepargi KMH aruande materjalid, mille Kliimaministeerium edastas 28.08.2023 kirjaga nr 7-12/23/3830-2 Rootsile, Lätile ning Leedule. Leedu esitas aruande kohta seisukoha 23.10.2023, Rootsi 26.10.2023 ning Läti 27.10.2023.

09.02.2024 esitas Saare Wind Energy OÜ Kliimaministeeriumile kui KMH järelevalvajale heakskiitmiseks meretuulepargi KMH aruande⁷.

⁵ KeHJS (RT I, 28.09.2023, 10) § 56 lõike 12: enne käesoleva sätte jõustumist esitatud tegevusloa taotlusele, mille keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise üle ei ole otsustatud, kohaldatakse tegevusloa taotluse esitamise ajal kehtinud KeHJS-i redaktsiooni.

⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/302062020001>

⁷ Registreeritud Kliimaministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 12.02.2024 nr 7-12/24/781.

22.02.2024 korraldusega nr 50⁸ muutis Vabariigi Valitsus 28.05.2020 korraldust nr 183 „Hoonestusloa menetluse ja keskkonnamõju hindamise algatamine“. 07.10.2022 esitas Saare Wind Energy OÜ TTJA-le hoonestusloa alal ja seda ümbritseval alal läbiviidud uuringute tulemustest lähtuvalt taotluse hoonestusloa ala korrigeerimiseks ning laiendamiseks. 22.02.2024 korralduse muudatuse kohaselt on hoonestusloa menetlusega hõlmatud meretuulepargi rajamiseks vajaliku avaliku veekogu koormatava ala suurus kokku 197,5 km². Meretuulepargi rajamiseks vajalikul täiendaval avaliku veekogu koormataval alal hinnatakse keskkonnamõju Vabariigi Valitsuse 28.05.2020 korraldusega nr 183 algatatud keskkonnamõju hindamise menetluses.

13.03.2024 kirjaga nr 7-12/24/781-3 saatis Kliimaministerium Saare Wind Energy OÜ-le märkused ja ettepanekud heakskiitmiseks esitatud KMH aruande täiendamiseks.

21.03.2024 esitas Saare Wind Energy OÜ Kliimaministeriumile heakskiitmiseks meretuulepargi KMH aruande, mida on korrigeeritud ja täiendatud lähtuvalt Kliimaministeriumi 13.03.2024 kirjas nr 7-12/24/781-3 toodud märkustest ning ettepanekutest. Materjalile oli lisatud ka tabel, kus on selgitatud Kliimaministeriumi märkuste ning ettepanekutega arvestamist.

19.04.2024 kirjaga nr 7-12/24/781-6 pikendas Kliimaministerium heakskiitmise tähtaega kuni 21.05.2024.

Tulenevalt KeHJS § 29 lõike 1 punktist 2 edastas Kliimaministerium 25.04.2024 kirjaga nr 7-12/24/781-7 meretuulepargi KMH aruande ja käesoleva otsuse eelnõu Keskkonnaametile kooskõlastamiseks. Keskkonnaamet kooskõlastas 10.05.2024 kirjaga nr 6-3/24/8787-2 meretuulepargi KMH aruande ning otsuse eelnõu märkustega. 20.05.2024 kirjaga nr 7-12/24/781-9 teavitas Kliimaministerium Saare Wind Energy OÜ-d sellest, et peab vajalikuks KMH aruannet täiendada Keskkonnaameti 10.05.2024 kirja nr 6-3/24/8787-2 alusel.

22.05.2024 esitas Saare Wind Energy OÜ Kliimaministeriumile kui KMH järelevalvajale heakskiitmiseks meretuulepargi KMH aruande, mida on korrigeeritud lähtuvalt Keskkonnaameti 10.05.2024 kirjas nr 6-3/24/8787-2 toodud märkustest. Samuti on arendaja selgitanud Keskkonnaameti märkustega arvestamist. Kliimaministerium on seisukohal, et meretuulepargi KMH aruannet on Keskkonnaameti märkuste alusel asjakohaselt korrigeeritud.

3. KMH aruande avalikustamine

3.1. KMH aruande avalikustamisest teatamine

KeHJS § 16 lõiked 2, 3 ja 4 ning § 21 sätestavad KMH aruande avalikust väljapanekust ning avaliku arutelu toimumisest teatamise tingimused ja viisid.

KMH aruande avalikustamise teade ilmus 30.08.2023 väljaandes Ametlikud Teadaanded ning 30.08.2023 ajalehes Eesti Päevaleht ja 31.08.2023 ajalehes Saarte Hääl. Välja printitud teated avaldati Torgu, Salme ja Lümända teenuskeskustes.

Kirjalik teade saadeti asjaomastele asutustele ja teistele menetlusosalistele TTJA 29.08.2023 kirjaga nr 16-7/20-06558-099 vastavalt KeHJS § 16 lõikele 3. KMH aruande avalikustamise teade avaldati ka TTJA veebilehel.

KMH aruande avalikustamise teated sisaldasid KeHJS § 16 lõikes 4 nõutud teavet, välja arvatud järgnev puudus. KeHJS § 16 lõike 4 punkti 1 kohaselt peab KMH aruande avalikustamise teade sisaldama otsustaja nime koos kontaktisiku nime ja kontaktandmetega. Menetlusosalistele ning Eesti Päevalehe ja Saarte Hääl avalikustamise teadetes on toodud teave menetluse läbiviija (TTJA) kohta, kuid puudub teave otsustaja (Vabariigi Valitsus) kohta. Kliimaministerium leiab, et

⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/327022024004>

nimetatud teadetes Vabariigi Valitsuse kui otsustaja osas teabe puudumine ei ole sedavõrd oluline puudus, mis mõjutaks KMH tulemusi, sest asjakohane teave on muu hulgas toodud KMH aruandes. Lisaks on loamenetluse, sealhulgas KMH sisuline läbiviimine delegeeritud TTJA-le, kelle kontaktandmed ja -isik on nimetatud avalikustamise teadetes märgitud.

3.2. KMH aruande avalik väljapanek ja avalik arutelu

KeHJS § 16 lõike 1 ja § 21 kohaselt korraldatakse KMH aruande tutvustamiseks vähemalt 14-päevase kestusega avalik väljapanek ning selle järel avalik arutelu.

KMH aruande avalik väljapanek toimus 30.08.–29.09.2023. Aruandega oli võimalik tutvuda elektrooniliselt TTJA avalikus dokumendiregistris ning TTJA ja Saaremaa Vallavalitsuse veebilehtedel. Aruande avalik arutelu toimus 12.10.2023 Kuressaares.

3.3. KMH aruande kohta esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused ning nendega arvestamine

KeHJS § 16 lõike 5 alusel on igaühel õigus aruande avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu ajal tutvuda aruande ning muude asjakohaste dokumentidega, esitada aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi ning saada neile vastuseid.

KMH aruande avalike väljapanekute käigus kirjalikult esitatud seisukohtade hulk on suur. Avalikul väljapanekul KMH aruande kohta esitatud asutuste, organisatsioonide ja eraisikute ettepanekud, vastuväited ning küsimused koos arendaja vastuskirjadega on toodud aruande lisades. Samuti on aruande lisades toodud kokkuvõtlikud tabelid esitatud arvamustest koos arendaja vastustega. Avalikustamise käigus esitatud seisukohti on KMH aruande koostamisel analüüsitud ning nendega on asjakohaselt arvestatud või nendega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud.

Aruande avalikul arutelul tutvustasid arendaja ja KMH läbiviinud eksperdid kavandatavat tegevust ning KMH tulemusi. Arutelul esitatud küsimustele vastati kohapeal suuliselt. Avaliku arutelu protokoll on toodud KMH aruande lisades.

KMH aruandes on antud ka ülevaade piiriülesest kaasamisest, sealhulgas on lisatud aruande piiriülese menetlusega seotud materjalid ning mõjutatud riikide esitatud seisukohad.

Lähtudes eelnevast on KMH aruande avalikustamise menetlus olnud õiguspärane.

4. KMH juhteksperdi vastavus kehtestatud nõuetele

Keskkonnamõju hindamise läbiviijaks on Roheplaan OÜ ning KMH juhteksperdiks Riin Kutsar⁹, kelle litsents KMH0131 kehtib kuni 22.09.2025. KMH aruande koostanud eksperdirühma liikmed on loetletud aruande peatükis 8.1. Samas peatükis on selgitatud aruande koostamise käigus eksperdirühma koosseisus toimunud muudatusi võrreldes heakskiidetud KMH programmiga, sealhulgas täiendavate liikmete lisandumist. Kliimaministeerium nõustub, et eksperdirühmas toimunud muudatused ja täiendused on põhjendatud ning vajalikud.

5. KMH aruande vastavus heakskiidetud KMH programmile

KeHJS § 20 lõike 1 kohaselt koostab juhtekspert või eksperdirühm juhteksperdi juhtimisel heakskiidetud KMH programmist lähtudes KMH aruande.

Heakskiidetud KMH programmi järgi on kavandatavaks tegevuseks maksimaalselt kuni 100 tuulikuga meretuulepargi võimsusega kuni 1400 MW püstitamine Saaremaa lääneranniku

⁹ Heakskiidetud KMH programmi kohaselt oli kuni 01.2021 juhteksperdiks Alar Noorvee.

piirkonnas territoriaalmeres ning ülekandesüsteemi rajamine kuni liitumiseni üldise elektrisüsteemiga (põhivõrguga).

Samamoodi on kavandatavat tegevust kirjeldatud KMH aruandes. Küll on aruande peatükis 2.3. esitatud järgnev selgitus: „Heakskiidetud KMH programmis kirjeldati liitumist Eesti põhivõrguga Elering AS poolt SWE OÜ-le väljastatud (23.03.2021) tehniliste tingimuste kohaselt erinevates võimalikes asukohtades Virtsu-Lihula suunal, Kilingi-Nõmme suunal või Saaremaal. Elering AS on väljastanud tehnilised tingimused (uuendatud 19.04.2022) kuni 1400 MW võimsusega tuulikupargile. Samaaegselt SWE meretuulepargi KMH protsessiga on toimunud Eesti põhivõrgu arendus Eleringi poolt. 12.10.2023 esitas Elering AS taotluse Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegiline hindamise algatamiseks. Vabariigi Valitsus algatas 15.02.2024 Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise. [---] Lähtuvalt riigi poolsest põhivõrgu arendamisest langes ära vajadus käsitleda KMH aruandes muid võimalikke põhivõrguga liitumise alternatiive nt Virtsu või Kilingi-Nõmme suunal. Samuti selgus KMH koostamise raames ja samaaegselt teostatud muude analüüside tulemusel, et pikk merekaabel (nt ümber Sõrve poolsaare) on tehniliselt keerukas, ebamõistlikult kulukas ja tõenäoliselt kaasneb sellega suurem keskkonnamõju. Seega, kuna selgus, et tegemist ei ole realistlike alternatiiviga, siis loobuti nimetatud alternatiivide detailsest hindamisest.“

Arvestades eelnevalt toodud selgitust nõustub Kliimaministerium muudatustega alternatiivide hindamisel ning leiab, et KMH aruanne vastab heakskiidetud KMH programmile.

Lisaks, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi 02.04.2024 kirjas nr 6.2-15/2122-5¹⁰ Saare Wind Energy OÜ-le on ministeerium esitanud arvamuse, et linnustiku uuring ei vasta heakskiidetud KMH programmile ning ei ole kooskõlas Eesti mereala planeeringu seletuskirja peatükis 5.6.5 toodud tingimusega 12 e ii. Saare Wind Energy OÜ 11.04.2024 kirjas¹¹ Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile on arendaja täiendavalt selgitanud linnustiku uuringu vastavust heakskiidetud KMH programmile ning asjaolu, et mereala planeeringu tingimused ei ole kõnealuses menetluses kohustuslikud. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi 22.04.2024 kirjas nr 6.2-15/2122-7¹² Saare Wind Energy OÜ-le on ministeerium nõustunud arendaja täiendavate selgitustega linnustiku uuringu kohta ning mereplaneeringuga arvestamise osas leidnud, et „Kokkuvõtteks, tulenevalt Eesti mereala planeeringu seletuskirjas toodust, märgime, et soovitav on järgida mereala planeeringus seatud põhimõtteid, tingimusi ja suuniseid. Juhul, kui valdkonna eest vastutaval ametkonnal on veendumus, et hea keskkonnaseisund on saavutatav ka ilma Eesti mereala planeeringu tuuleenergeetika arendamiseks toodud tingimusi järgimata, ei pea antud KMH puhul arvestama Eesti mereala planeeringu tingimustega.“. Kliimaministerium on seisukohal, et KMH käigus teostatud linnustiku uuringute maht on järelduste tegemiseks piisav.

6. KMH aruande vastavus kehtestatud nõuetele

KMH aruande sisule esitatavad nõuded on sätestatud KeHJS § 20 lõikes 1. Meretuulepargi KMH aruandes on muu hulgas antud ülevaade kavandatavast tegevusest ja selle alternatiividest, kirjeldatud eeldatavalt mõjutatava keskkonna seisundit ning hinnatud kavandatava tegevuse ja selle alternatiividega kaasnevat olulist keskkonnamõju, sealhulgas arvestades Vabariigi Valitsuse 22.02.2024 korraldusega nr 50 hõlmatud täiendaval alal. Samuti on võrreldud alternatiive ja käsitletud nende paremusjärjestust¹³. On esitatud ebasoodsa keskkonnamõju leevendus- ja seiremeetmed. Läbi on viidud Natura hindamine. On antud ülevaade KMH aruande

¹⁰ Registreeritud Kliimaministeriumi dokumendihaldussüsteemis 03.04.2024 nr 7-12/24/1740.

¹¹ Registreeritud Kliimaministeriumi dokumendihaldussüsteemis 12.04.2024 nr 7-12/24/1740-2.

¹² Registreeritud Kliimaministeriumi dokumendihaldussüsteemis 24.04.2024 nr 7-12/24/1740-3.

¹³ KMH aruande peatükis 7.1.1. on selgitatud, et meretuulepargi kahe põhialternatiivi 1 ja 2 (st erineva ruumilise ulatusega, kuid sama meretuulepargi lahendusega alternatiivid) võrdluses ei ole võimalik anda paremusjärjestust. Samuti ei saa ühenduskaablite puhul KMH tulemustest lähtuvalt eelistada alternatiiv 1 (põhja poolne) alternatiivile 2 (lõuna poolne). Tehniliste lahenduste puhul on hindamise tulemusena väiksema mõjuga keskkonnale vaivundamendi rajamine.

avalikustamistest, sealhulgas lisatud avalikustamiste käigus laekunud seisukohad ning arendaja vastused neile.

KMH aruanne sisaldab KeHJS § 20 lõikes 1 nimetatud teavet ning on Kliimaministeeriumi hinnangul asjakohane ja piisav hoonestusloa andmise üle otsustamiseks.

Kliimaministeerium on kontrollinud Saare Wind Energy OÜ meretuulepargi KMH aruande ja KMH menetluse vastavust kehtestatud nõuetele ning leidnud, et puuduvad KeHJS § 22 lõikes 3 nimetatud aruande heakskiitmist takistavad asjaolud ning kiidab aruande heaks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal
kliimaminister

Teadmiseks: Keskkonnaamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Kaspar Anderson, 626 2990, kaspar.anderson@kliimaministeerium.ee
Margit Tennokene, 626 2889, margit.tennokene@kliimaministeerium.ee
Rainer Persidski, 626 2973, rainer.persidski@kliimaministeerium.ee